

Ocena oddziaływania na środowisko i standardy jakości w zakresie ochrony środowiska

I. Zagadnienia

- Kluczowe przepisy: art. 3 i 8 dyrektywy w sprawie OOS
- Brak formalnego wymogu uwzględniania oceny podczas przyznawania zezwoleń
- Ocena jako zadanie instytucji właściwej, jednak niektóre elementy oceny w raporcie w sprawie oddziaływania na środowisko oraz konsultacje z władzami i opinią publiczną
- Kryteria stosowane na potrzeby oceny i udzielania zezwolenia: niemalże w całości pozostawione w gestii państw członkowskich
- Rola założeń w zakresie ochrony środowiska i standardów w tym zakresie jako zagadnienia

II. Obecna praktyka

1. Wykonanie art. 3 i 8 przez państw członkowskie

a) Ogólnie

- Faza oceny procesu przeprowadzania OOS jako pewnego rodzaju pasierba; wprowadzono obowiązek brania pod uwagę wyników OOS.

b) Niemcy

- Najbardziej kompleksowe przepisy w Niemczech

Instytucja właściwa musi ocenić odpowiednie oddziaływanie na środowisko zawarte w opisie podsumowania i uwzględnić je przy podejmowaniu decyzji w sprawie dopuszczalności projektu w celu zapewnienia skutecznego środka ostrożności na podstawie obowiązującego prawa.

- Ocenę oddziaływania na środowisko uznaje się za równoważną z interpretacją i stosowaniem ustawowych wymogów w zakresie ochrony środowiska.
- Przy udzielaniu zezwolenia może zaistnieć konieczność wzięcia pod uwagę kwestii przeciwnych.

2. Prawodawstwo europejskie

- Znaczenie prawne oceny i treść obowiązku rozpatrywania nie odgrywały znaczącej roli.
- Ostatnie decyzje Trybunału: zakres oceny
- Sprawa „Komisja przeciwko Irlandii” (2011): znaczenie i zakres odpowiedzialność oceny

III. Wniosek Komisji

- Wyjaśnienie roli oceny
- Główne zmiany w art. 8
- Zezwolenie powinno zawierać:
 - ocena oddziaływania na środowisko sporządzana przez instytucję właściwą jako „informacja”
 - raport podsumowujący to, w jaki sposób uwzględniono zagadnienia dotyczące ochrony środowiska
- Kryteria odnoszące się wyłącznie do elementów oceny w ramach raportu w sprawie oddziaływania na środowisko:
 - Wykonawca bierze pod uwagę „istotne dla przedsięwzięcia cele w zakresie ochrony środowiska określone na poziomie UE lub państwa członkowskiego”.

IV. Dyskusja i zalecenia

1. Uwagi ogólne

- Mały krok w dobrym kierunku, jednak potrzeba bardziej doprecyzowanych i ambitnych przepisów.
- Ocena powinna oficjalnie urosnąć do rangi nieodzownego elementu merytorycznej decyzji w sprawie projektu.
- Założenia w zakresie jakości środowiska i standardy decydujące dla wzrostu znaczenia OOS dla wyniku zezwolenia w przypadku projektu
- Liczne założenia i standardy w zakresie jakości środowiska na szczeblu unijnym i państwa członkowskiego, z których można korzystać na potrzeby oceny
- Pozostałe problemy:
 - Jak bliski powinien być związek z normatywnym programem procesu decyzyjnego w sprawie projektu?
 - Co jeśli istniejące założenia dotyczące jakości środowiska i normy jakości uznaje się za nieodpowiednie?
 - Co jeśli prawne założenia dotyczące jakości środowiska i normy jakości w ogóle nie istnieją?

2. Znaczenie wymogów wstępnych dla udzielenia zezwolenia

a) Przewidywane oddziaływanie wymogów wstępnych dotyczących zezwolenia w zakresie środowiska na etapie oceny w ramach procesu OOS?

b) Obowiązujące prawo przewiduje szeroki zakres uwzględnianych zagadnień, jak i szeroki margines swobody decyzji w zakresie planowania.

- Typowe: zezwolenie na obiekty infrastruktury
- Zakres zezwolenia nie ogranicza się do zanieczyszczeń, lecz obejmuje także oddziaływanie na przyrodę i krajobraz.
- Zezwolenie powinno także uwzględniać fakt, czy szkodliwe oddziaływanie powstałe w wyniku realizacji projektu można utrzymać na poziomie poniżej obowiązujących norm; rola zasady zapobiegania.
- Interakcje między komponentami środowiska, oddziaływanie skumulowane, kumulacja w czasie, oddziaływanie łączne i zanieczyszczenie całkowite powinny znaleźć się w ocenie.

c) Wymogi wstępne dla udzielenia zezwolenia są w większym stopniu ograniczone.

- Przykład: dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych
- Zakres stosowania ograniczony do zanieczyszczeń
- Trochę miejsca na ocenę wykraczającą poza istniejące normy jakości w zakresie ochrony środowiska
- Problemy: kumulacja zanieczyszczenia w czasie, oddziaływanie łączne i zanieczyszczenie całkowite

3. Ocena i nieodpowiednie założenia i standardy w zakresie jakości

- Pytanie: Czy z oceny można korzystać w celu „skorygowania” nieodpowiednich standardów w zakresie jakości?
- Znaczenie sekcji 12 niemieckiej ustawy w sprawie OOS
- Zasadnicze pytanie: Czy OOS pełni znaczącą funkcję? Rozwiązanie akceptowalne a rozwiązanie optymalne
- Nowy art. 8 ust. 2 jako furтка?
- Wniosek: Wyjaśnienie, że założenia i standardy w zakresie jakości środowiska są wartościami orientacyjnymi na potrzeby oceny i niekoniecznie wyznaczają górny poziom pożądanej jakości środowiska.

4. Ocena w razie braku założeń i standardów w zakresie jakości

-- Założenia dotyczące jakości środowiska przyjęte w planach zagospodarowania przestrzennego i specjalnych planach środowiskowych: Można je stosować.

-- Normy emisji: Można je stosować w razie braku wysokiego poziomu przewidywanego „zanieczyszczenia tła” lub oddziaływania skumulowanego z innych obiektów.

-- Rola norm czysto naukowych: Można je stosować w ocenie (wartość zasobów środowiska, stopień dotkliwości szkody w środowisku, stosowność ich łagodzenia), w przypadku gdy instytucja właściwa odpowiednio odzwierciedla swój charakter, zakres merytoryczny i ograniczenia.

-- Wniosek: W dyrektywie należy wyraźnie uznać znaczenie tych kryteriów.